

*Закомірна Юлія Ігорівна,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої
освіти за спеціальністю 081 Право
навчально-наукового інституту
заочного та дистанційного навчання
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
Тихомиров Денис Олександрович,
доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
доктор юридичних наук*

РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ У ЗДІЙСНЕННІ ОБОРОННОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ

Запровадження воєнного стану в Україні зумовило зміни в організації роботи Національної поліції України. Введення правового режиму воєнного стану на території нашої держави надає особливі повноваження органам виконавчої влади, військовому командуванню, органам місцевого самоврядування у порівнянні з повноваженнями, встановленими їм законодавством для мирного часу, і створює необхідні умови для здійснення цих особливих повноважень, а також концентрації всіх необхідних ресурсів для забезпечення оборони держави [4, с. 10].

У період запровадження воєнного стану особливого значення в обороні України від збройної агресії росії набуває діяльність Національної поліції України. Так, Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64 «Про введення воєнного стану» зазначено: військовому командуванню (Генеральному штабу Збройних Сил України, Командуванню об'єднаних сил Збройних Сил України, командуванням видів, окремих родів військ (сил) Збройних Сил України, управлінням оперативних командувань, командирам військових з'єднань, частин Збройних Сил України, Державної прикордонної служби України, Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Національної гвардії України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Управління державної охорони України) разом із Міністерством внутрішніх справ України, іншими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування запроваджувати та здійснювати передбачені Законом України «Про правовий режим воєнного стану» № 389-VIII від 12 травня 2015 року заходи і повноваження, необхідні для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави [1].

В умовах воєнного стану пріоритетними завданнями будь-якого органу публічної влади є забезпечення оборони держави, захисту безпеки населення та інтересів держави. З цією метою Верховна Рада України прийняла відповідні закони, які дозволяють органам державної влади ефективно виконувати свої завдання. Відповідно до Закону України «Про внесення змін

до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану» № 2123-IX від 15 березня 2022 року [2], розширено повноваження поліцейських. Зокрема, серед основних повноважень: 1) за письмовим запитом в установленому законом порядку безоплатно одержує від державних органів, органів місцевого самоврядування, юридичних осіб державної форми власності інформацію, необхідну для виконання визначених законом завдань та повноважень поліції, у тому числі стосовно військовополонених, у вигляді та у формі, що зазначені в такому запиті; 2) здійснює конвоювання осіб, затриманих за підозрою в учиненні кримінального правопорушення, узятих під варту, обвинувачених або засуджених до позбавлення волі, а також охороняє їх у залі суду; 3) у межах визначеної законодавством компетенції здійснює розмінування, що має оперативний характер, у частині виявлення, знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів, щодо яких є підстави вважати, що вони є предметами, знаряддями чи засобами вчинення адміністративних або кримінальних правопорушень; 4) організовує взаємодію правоохоронних та інших державних органів України з Міжнародною організацією кримінальної поліції – Інтерполом, Європейським поліцейським офісом (Європолом), а також компетентними органами інших держав з питань, що належать до сфери діяльності Інтерполу та Європолу; 5) під час дії воєнного стану поліцейський має право застосовувати заходи примусу стосовно осіб, які беруть участь у збройній агресії проти України, без врахування вимог та заборон, передбачених Законом України «Про Національну поліцію»; 6) під час дії воєнного стану у разі застосування поліцейським заходу примусу стосовно осіб, які здійснюють агресію проти України, та завдання зазначеним особам тілесних ушкоджень, каліцтва, застосування вогнепальної зброї, за наявності можливості, з урахуванням подій на відповідній території, поліцейський усно або за допомогою засобів комунікаційного зв'язку повідомляє свого безпосереднього керівника, який у разі необхідності за можливості повідомляє центральний орган управління поліції та відповідного прокурора. Нові повноваження Національної поліції регулюють питання взаємодії підрозділів поліції з іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування, юридичними особами державної форми власності, зокрема щодо військовополонених, забезпечення конвоювання та утримання затриманих осіб, розмінування та допуску поліцейських до проведення спеціальних вибухотехнічних робіт, а також представництва в Міжнародній організації кримінальної поліції – Інтерполі [2].

Також в повноваження поліцейських входить виявлення і документування кримінальних правопорушень вчинених під час збройної агресії росії проти України. Так, починаючи з 24 лютого 2022 року розпочато понад 12 500 тисяч кримінальних проваджень, зокрема таких: порушення законів та звичаїв війни; посягання на територіальну цілісність і недоторканність України; колабораційна діяльність; диверсія; планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни; терористичний акт;

державна зрада [3].

Здійснюючи свої основні повноваження Національна поліція України в період воєнного стану, також, разом із військовими формуваннями, які утворені відповідно до закону, залучається до вирішення завдань, пов'язаних із запровадженням і здійсненням заходів правового режиму воєнного стану, згідно з їх призначенням та специфікою діяльності.

Підсумовуючи зазначимо, що в умовах воєнного стану Національній поліції України, як правоохоронному органу, надано значно більше повноважень, які мають на меті ефективне забезпечення оборони держави, захисту безпеки населення та інтересів держави.

Список використаних джерел

1. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 року № 64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397> (дата звернення: 01.10.2023).

2. Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 № 2123-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2123-20#Text> (дата звернення: 01.10.2023).

3. Національна поліція забезпечує виявлення та документування понад 95% кримінальних правопорушень, учинених під час війни. Урядовий портал. Міністерство внутрішніх справ України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/nacpoliciya-zabezpechuye-viyavlennya-ta-dokumentuvannya-ponad-95-kriminalnih-pravoporushen-uchinenih-pid-chas-vijni> (дата звернення: 01.10.2023).

4. Кириченко С. О., Лобко М. М., Семененко В. М. Щодо питання правового режиму воєнного стану і стану війни. *Наука і оборона*. 2019. № 2. С. 9–16. URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/179718-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-542454-1-10-20210707.pdf> (дата звернення: 01.10.2023).

